

بسم الله الرحمن الرحيم

گزیده‌ای از قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

در یک نگاه

مقدمه	۳
مسئله محوری در نگارش قانون (موانع فرزندآوری و رشد جمعیت)	۶
ابعاد مختلف طرح	۹
● گروه مخاطبان	۹
● جهت گیری های اساسی	۳۱
● وظایف دستگاه ها	۶۱
پیوست	۶۷
● روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم	۶۸

بسم الله الرحمن الرحيم

«مسئله فرزندآوری و مسئله نسل بسیار مهم است؛ این موضوعی است که بنده بارها در این چند سال اخیر تکیه کرده‌ام و تأکید کرده‌ام، [ولی] متأسفانه حالا که انسان نتایج را نگاه می‌کند، معلوم می‌شود که خیلی این تأکيدها تأثیر زیادی نداشته. اینها احتیاج دارد به قانون، احتیاج دارد به دنبال‌گیری جدی دستگاه‌های اجرائی و بایستی بجد مسئله فرزندآوری را مهم دانست و از پیری جمعیت ترسید. حالا خارجی‌ها را کار نداریم؛ دشمن، دشمن است؛ اما بعضی کج‌سلیقگی‌ها را متأسفانه آدم در داخل مشاهده می‌کند -یک جایی خواندم- که می‌گویند «آقا! پیری جمعیت اشکالی ندارد!»! چطور اشکالی ندارد؟ یکی از پُرفایده‌ترین ثروت‌های یک کشور، جمعیت جوان در یک کشور است که ما بحمدالله از اوایل انقلاب تا امروز برخوردار بوده‌ایم و اگر بنا باشد بعداً برخوردار نباشیم، یقیناً عقب خواهیم ماند».

(بیانات رهبر حکیم انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله خامنه‌ای در اولین دیدار با

نمایندگان مجلس یازدهم شورای اسلامی، ۲۲ تیرماه ۱۳۹۹).

از اولین باری که رهبر حکیم انقلاب اسلامی، موضوع جمعیت را مطرح فرمودند بیش از یک دهه می‌گذرد و حرکت رو به بحران در کشور، ادامه دارد. در اولین روزهای کاری دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی طرحی که بعداً با عنوان «جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» نامگذاری شد، با امضای صدنفر از نمایندگان اعلام وصول شد. این طرح با محتوای محدودتری، ۱۰ سال قبل در شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب و به توصیه مقام معظم رهبری برای پیگیری و نظارت قوی‌تر به مجلس آمده اما در دو دوره پیشین مجلس به سرانجام نرسیده بود. پس از امر و تأکید مجدد ایشان در اولین دیدار با نمایندگان دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی در تیرماه ۱۳۹۹، مجلس با جدیت بیشتری بر اساس درک درستی از اهمیت و فوریت مسئله این طرح را دنبال کرد.

هیأت ریسه مجلس، طرح اولیه را به کمیسیون فرهنگی ارجاع داد. در این وهله با مطالعه و استفاده از مطالعات آماری و پژوهش‌های سیاستگذاری و علمی در حوزه جمعیت از یک سو، اسناد بالادستی همچون سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده و نقشه مهندسی فرهنگی کشور از سوی دیگر، استفاده از ظرفیت کارشناسی شورای عالی انقلاب فرهنگی، مرکز پژوهش‌ها و نیز مرکز تحقیقات اسلامی مجلس در قم، متخصصان مختلف و مشاوران متعدد طرح، همچنین نامه‌نگاری و دعوت از دستگاه‌های اجرایی مرتبط و علاوه بر این، حدود سه هزار نفر ساعت جلسات کارشناسی متعدد، سه نتیجه بسیار مهم در طول بیش از ۴ ماه به دست آمد.

اولاً یک هدف‌گذاری دقیق در دستیابی به نرخ جانمایی به عنوان هدف طرح. ثانیاً مسئله‌شناسی دقیق در ابعاد مختلف جمعیت که ۲۱ مانع اساسی در این زمینه را پیش روی نمایندگان قرار داد. ثالثاً افزایش ابعاد طرح به نحوی که طرح ۳۷ ماده‌ای به طرحی در حدود ۹۰ ماده تبدیل شد تا همهٔ موانع و ابعاد

مرتبط را در برگیرد.

طبیعتاً بررسی ۹۰ ماده در صحن مجلس شورای اسلامی آن هم در ایام فشارهای معیشتی و نزدیک بودن به ایام بودجه، باعث می‌شد طرح به نتیجه نرسد و عملاً به سرنوشتی که در دو دورهٔ پیشین داشته، دچار شود. بنابراین نمایندگان مجلس در آبان‌ماه ۱۳۹۹ با تصویب نهایی مجلس در کمیسیون مشترک متشکل از نمایندگان ۹ کمیسیون تخصصی مجلس بر اساس ظرفیت اصل ۸۵ با رای بالای ۸۰ درصدی موافقت کردند که فرصت بسیار مغتنمی را برای کارشناسی دقیق و تفصیلی مسئله فراهم آورد.

دستاوردهای کارشناسی ۴ ماه گذشته و راهبرد حل مسئله، راه روشنی را فراوی کمیسیون مشترک قرار داد تا مواد و ابعاد مختلف را در نسبت سنجی با موانع شناسایی شده ارزیابی کند. در طراحی مواد چهار اصل امکان‌پذیری، اثربخشی، جامعه‌پذیری و اجماع‌نخبگانی نیز به طور جدی لحاظ گردید.

بر همین اساس کمیسیون «مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» در طی فعالیت خود تا بهمن ماه سال ۱۳۹۹، به طرحی با ۷۴ ماده و بیش از ۲۰۰ حکم دست یافت که مخاطبان مختلف و موضوعات مرتبط را به طور جامع و دقیقی در برمی‌گرفت. رویکرد طرح، مانع‌زدایی و حمایت از خانواده‌هاست و اهم مخاطبان و موضوعاتی که در طرح در نظر گرفته شده و برخی از تدابیر مهم‌تری که برای آنها اندیشیده‌شده، در این نوشتار معرفی شده است.

این طرح، حاصل حمایت قاطبه نمایندگان، خاصه زحمات گستردهٔ نمایندگان کمیسیون مشترک، همکاری هیأت ریسه و تلاش کارشناسی مشاوران، همراهان و فعالان جمعیتی فراوانی است که بخش‌های مهمی از این مسئله را به صورت کارشناسی برای بدنهٔ حاکمیتی کشور روشن کردند و در جهت تبیین طرح نیز از هیچ تلاشی دریغ نکردند. به این امید که با ظرفیت‌هایی که این قانون در مسیر حرکت آینده قرار داده است با اجرای دقیق آن، نشاط جوانی جمعیت تا سالیان متمادی ادامه یابد و کشور در مسیر بحران‌پیری زودرس قرار نگیرد.

مسئله محوری در نگارش قانون (موانع فرزندآوری و رشد جمعیت)

با استفاده از پزشکان متخصص، متخصصان آمار و جمعیت شناسان به عنوان مشاوران کمیسیون و تشکیل کمیته‌های متعدد کارشناسی دسته‌بندی و جمع‌بندی نظرات کارشناسان و اسناد پشتیبان در قالب ۲۱ مانع مهم فرزندآوری و رشد جمعیت که عبارت‌اند از:

موانع فرزندآوری و رشد جمعیت	مواد مرتبط
تأخیر و صعوبت ازدواج جوانان	۸، ۷، ۱۶، ۲۰، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۶۶، ۶۸
الگوی مسکن و فرهنگ اجاره مسکن ناسازگار با خانواده‌های بیش از دو فرزند	۳، ۴، ۵، ۶، ۹، ۶۹
مشکلات اقتصادی و هزینه‌های زیاد فرزندپروری	۱۰، ۱۲، ۱۳، ۱۶، ۱۸، ۲۴، ۲۵
نگرانی از بیکاری سرپرست خانواده	۴، ۱۵
اشتغال و نگرانی‌های آتیه زنان	۱۲، ۱۵، ۱۷، ۲۱
هزینه‌های دوران بارداری، زایمان و شیردهی	۱۰، ۲۰، ۲۴، ۴۴، ۴۵، ۵۳، ۶۶
شیوع و هزینه‌های درمان ناباروری و محدودیت مراکز آن	۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۶۵، ۶۶
عقیم‌سازی و استفاده بی‌رویه از اقلام پیشگیری	۲۸، ۲۹، ۳۸، ۴۶، ۵۱، ۵۲، ۶۶
شیوع غیراستاندارد زایمان غیرطبیعی و ترس از زایمان	۳۹، ۴۰، ۴۶، ۴۸، ۴۹، ۵۰

موانع فرزندآوری و رشد جمعیت	مواد مرتبط
ترس از فرزند معلول	۲۳، ۴۶، ۵۳
قبح‌زدایی و شیوع انواع سقط جنین	۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۵، ۳۸، ۳۹، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۵
عدم اطمینان به ادامه زندگی مشترک	۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۳، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۶۶
نگرانی از مسئولیت‌های بچه‌داری و محدودیت‌های آن	۲۸، ۲۹، ۳۵، ۳۶، ۳۸، ۴۶
نگرانی از تربیت صحیح فرزندان	۲۵، ۳۳، ۳۴، ۳۶، ۳۵، ۳۹
نگرانی از آتیه و آینده فرزندان	۱۱
ناسازگاری تاهل و فرزندآوری با محدودیت‌های کنونی آموزش عالی	۷، ۸، ۲۲، ۲۶، ۲۷
ضعف خدمات اجتماعی مادر و کودک در محیط اجتماعی، اداری و آموزشی	۲۲، ۲۳، ۲۵، ۳۶، ۴۷
نهادینه شدن فرهنگ فرزند کمتر زندگی بهتر	۳، ۴، ۵، ۶، ۱۵، ۱۸، ۲۵، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۹، ۴۶، ۶۷
مهاجرت	۲، ۶۳
حرکت‌های معارض فرهنگی و قانونی	۲۸، ۳۵، ۳۹، ۴۶، ۵۳، ۶۴، ۶۵، ۶۷
فقدان متولی، نظارت و ضمانت اجرای سیاست‌ها و قوانین مرتبط با جمعیت و خانواده	۱، ۲، ۱۹، ۲۸، ۴۶، ۵۰، ۵۴، ۵۶، ۵۸، ۵۹، ۶۵، ۶۷، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۴

گروه مخاطبان: حمایت از زوج‌های جوان

- جوانان در آستانه ازدواج یا زوجین جوان
- درمان زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

جوانان در آستانه ازدواج یا زوجین جوان

ماده ۶۸

- اعطای وام ۲۰۰ میلیون تومانی به زوجین جوان (زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیونی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانت‌های آسان

ماده ۱۶

- افزایش ۷.۵ برابری حق عائله‌مندی در مدت ۵ سال

ماده ۷

- تأمین بودجه ایجاد و بهسازی خوابگاه‌های متاهلان در کلیه مراکز آموزش عالی برای دانشجویان زن و مرد بومی و غیربومی

ماده ۸

- تأمین ۵۰٪ ودیعه مسکن ۷۰ متری شهرهای بالای ۵۰۰ هزار نفر و ۱۰۰ متری سایر شهرها برای دانشجویان و طلاب

ماده ۶۹

- اختصاص وام ۵۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای زوجین بدون فرزند و فاقد مسکن با بازپرداخت ۱۰ ساله

ماده ۱۵

- افزایش محدوده سنی در استخدام جدید یک سال به ازای تأهل

ماده ۱۵

- افزایش ۲٪ امتیاز در جذب و استخدام به ازای تأهل

ماده ۳۶

- تأسیس مراکز مشاوره مبتنی بر سبک زندگی ایرانی - اسلامی در مراکز آموزش عالی

ماده ۳۳

- تربیت و آموزش مهارت‌های سبک زندگی ایرانی - اسلامی و ازدواج در کلیه مقاطع تحصیلی و بسترهای یادگیری

ماده ۳۳

- آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی ایرانی- اسلامی

مواد (۲۸، ۲۹، ۳۲، ۳۳ و ...)

- فرهنگ سازی

درمان زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

ماده ۴۳

- تحت پوشش بیمه‌ای قرارگرفتن درمان تمامی زوج‌های نابارور

ماده ۴۱

- تجهیز و راه‌اندازی یک مرکز تخصصی ناباروری سطح ۲ در دانشگاه علوم پزشکی و سطح ۳ در هر استان

ماده ۴۲

- تدوین دستورالعمل راهنمای بالینی پیشگیری و تشخیص درمان ناباروران با ادغام در شبکه بهداشت

ماده ۶۵

- اجرای آزمایش‌های علمی در مورد مواد و فرآورده‌های وارداتی تراریخته موثر در ناباروری و رعایت ضوابط سازمان پدافند غیرعامل

ماده ۴۰

- حمایت از شرکت دانش‌بنیان تولید اقلام و تجهیزات درمان ناباروری
- اختصاص ۵٪ از اعتبارات توسعه علوم و فناوری‌های نو به تحقیقات بنیادی و تجاری‌سازی درمان ناباروری و...
- اختصاص ۵٪ از تسهیلات و حمایت‌های صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت دانش‌بنیان فعال در این حوزه

ماده ۴۱

- اختصاص ۱۰٪ از بودجه طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرح‌های درمان ناباروری و زایمان طبیعی
- برطرف شدن کمبود نیروی متخصص با افزایش ظرفیت پذیرش دستیار تخصصی ناباروری ظرف مدت ۵ سال
- برگزاری دوره تخصصی آموزشی با محتوای درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصان زنان و مامایی
- استقرار متخصصان طب سنتی در مراکز ناباروری

ماده ۶۱

- انتقال عوائد حاصل از جریمه و مصادره اموال مشارکت‌کنندگان در تجارت غیرقانونی سقط جنین به خزانه جهت درمان ناباروری

گروه مخاطبان: حمایت از خانواده

- حمایت‌های دوران بارداری و شیردهی
- تولد هر فرزند
- تولد فرزند دوم به بعد
- تولد چندقلوها
- خانواده‌های دارای فرزند
- تولد فرزند سوم به بعد
- خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر

حمایت دوران بارداری و شیردهی

ماده ۵۳

- پوشش بیمه‌ای آزمایش‌های مادر و جنین بر اساس ضوابط قانونی

ماده ۴۹

- ارتقای مهارت مامایی کشور و افزایش تعداد ماماها به ازای هر دو مادر در حال زایمان یک ماما

ماده ۴۵

- پوشش بیمه‌ای خدمات سلامت زنان اعم از مراجعه به ماماها یا پزشکان

ماده ۴۴

- تحت پوشش کامل قراردادادن کلیه مادران در دوران بارداری و شیردهی تا پایان ۵ سالگی کودکان بر اساس آزمون وسع

ماده ۲۴

- ارائه رایگان سبد تغذیه و بسته بهداشتی مادران باردار، شیرده و دارای کودک زیر ۵ سال بر اساس آزمون وسع

ماده ۵۰

- ارتقای کیفیت مراقبت‌های بارداری و زایمان طبیعی با راه‌اندازی پرونده الکترونیک یکپارچه

ماده ۴۷

- در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت

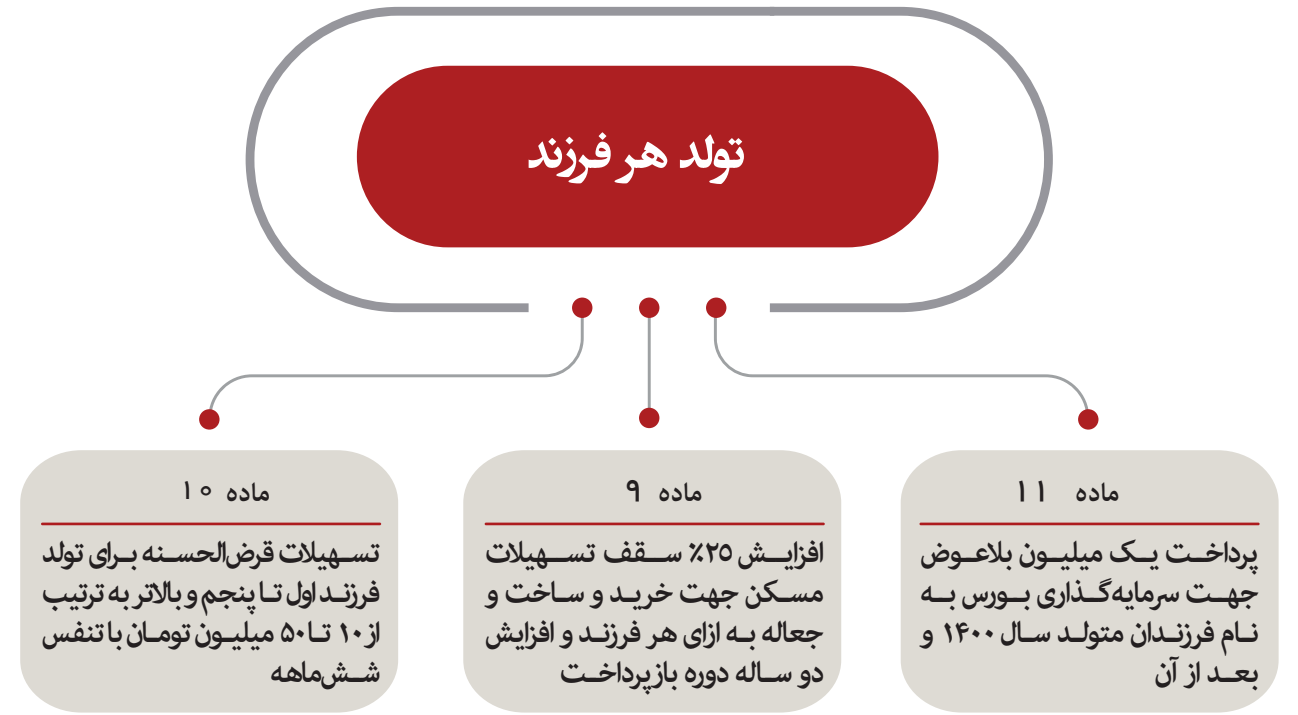
ماده ۴۸

- کاهش هزینه‌های روحی و روانی و اقتصادی دوران بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس نسبت به بارداری

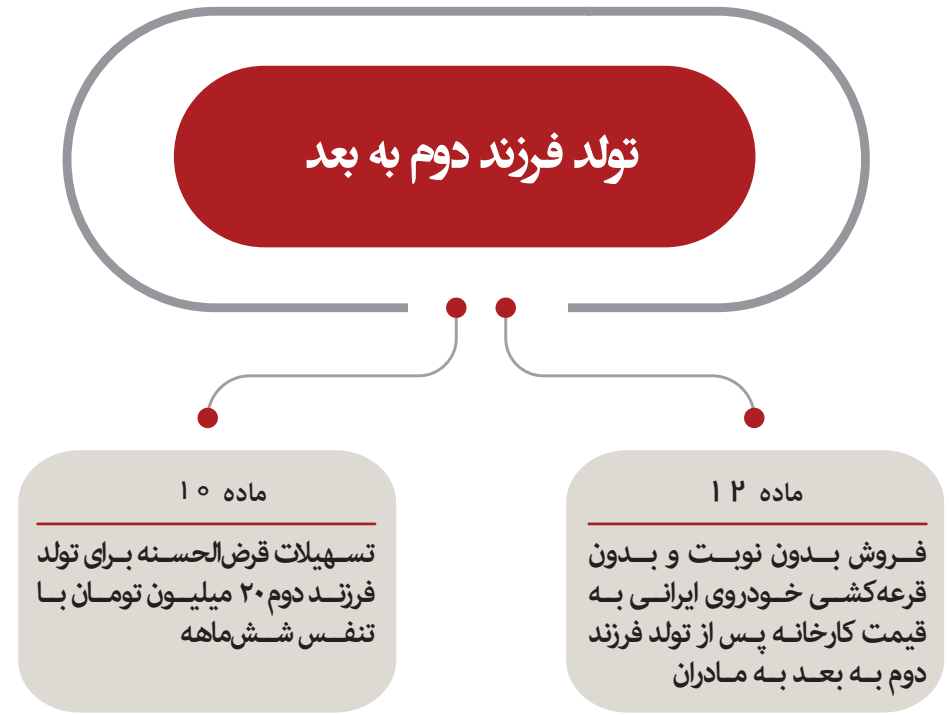
ماده ۵۳

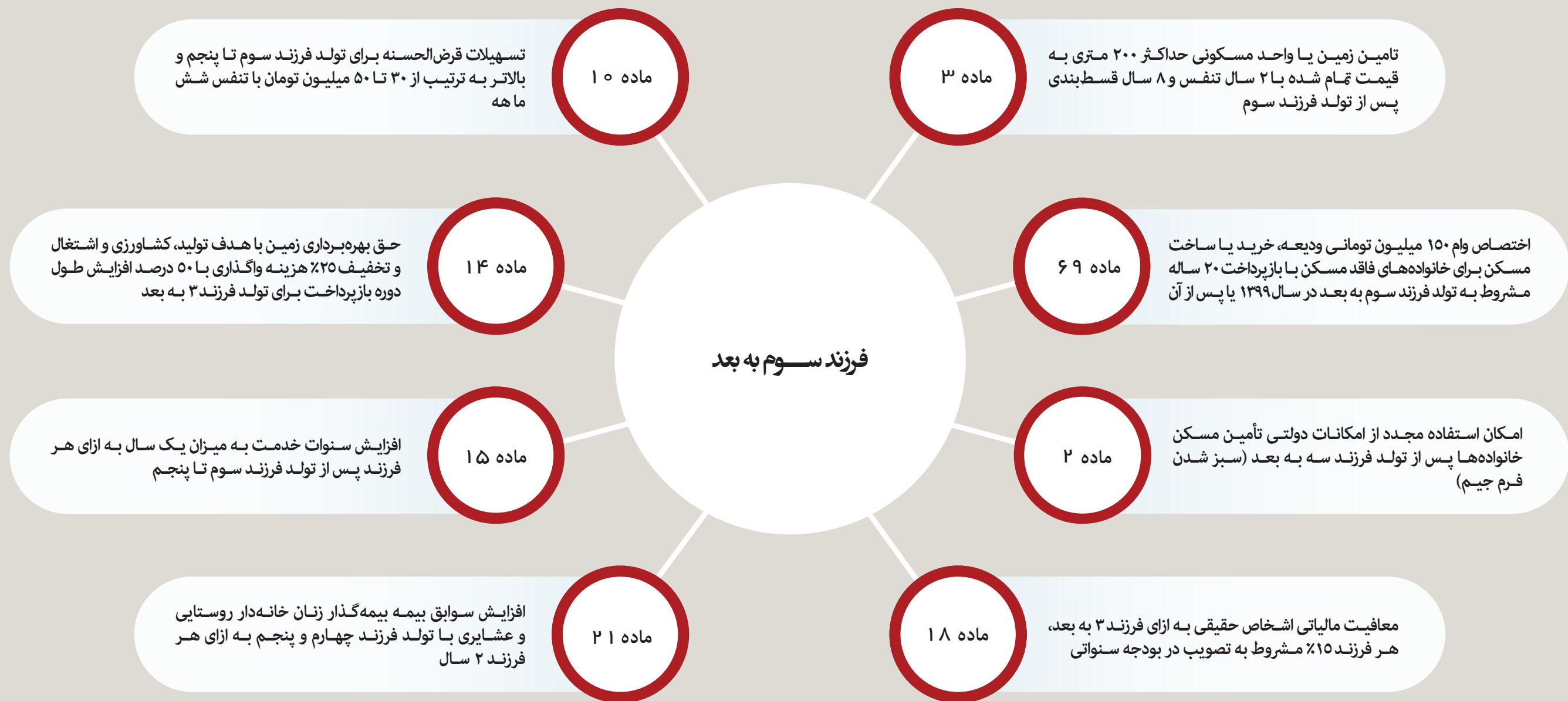
- اختیاری بودن غربالگری همراه با تجویز پزشک متخصص بر اساس استانداردهای روز بین‌المللی و علمی
- استانداردسازی عملکرد ارائه‌دهندگان خدمات بارداری و سلامت مادر و جنین و ارزشیابی با صدور و لغو مجوز
- اصلاح روش‌های غربالگری و استانداردسازی مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج آزمایش‌ها و تعیین مسئولیت عاملین خدمت

تولد هر فرزند

تولد فرزند دوم به بعد

تولد چندقلوها

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار دارای دوقلو و بیشتر

ماده ۱۰

- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد دوقلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۳۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد سه قلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۶۰ تا ۱۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد چهار قلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۱۰۰ تا ۲۰۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه
- تسهیلات قرض الحسنه برای تولد پنج قلوها در زایمان اول تا پنجم و بالاتر به ترتیب از ۱۵۰ تا ۲۵۰ میلیون تومان با تنفس شش ماهه

خانواده‌های دارای فرزند

ماده ۱۷

- افزایش دو برابر کمک هزینه اولاد هر ساله و به مدت ۵ سال

ماده ۱۵

- افزایش محدوده سنی در استخدام جدید به ازای تأهل و برای هر فرزند از یک تا ۵ سال
- افزایش ۲٪ امتیاز در جذب و استخدام به ازای هر فرزند

ماده ۶۹

- اختصاص وام ۸۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده‌های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای یک فرزند
- اختصاص وام ۱۰۰ میلیون تومانی ودیعه، خرید یا ساخت مسکن برای خانواده‌های فاقد مسکن با باز پرداخت ۱۰ ساله دارای دو فرزند

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده های دهک های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزندی غیر شاغل در دستگاه های دولتی

ماده ۲۱

- تامین ۱۰۰٪ بیمه مادران خانه دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روستایی و عشایری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستاییان

ماده ۱۵

- عدم جواز تعدیل نیروی کار دارای ۳ فرزند

ماده ۴

- کاهش عوارض ساخت و ساز تا ۵۰٪ برای خانواده های دارای ۳ فرزند و تا ۷۰٪ برای خانواده های دارای ۴ فرزند و سایر تخفیفات

ماده ۶

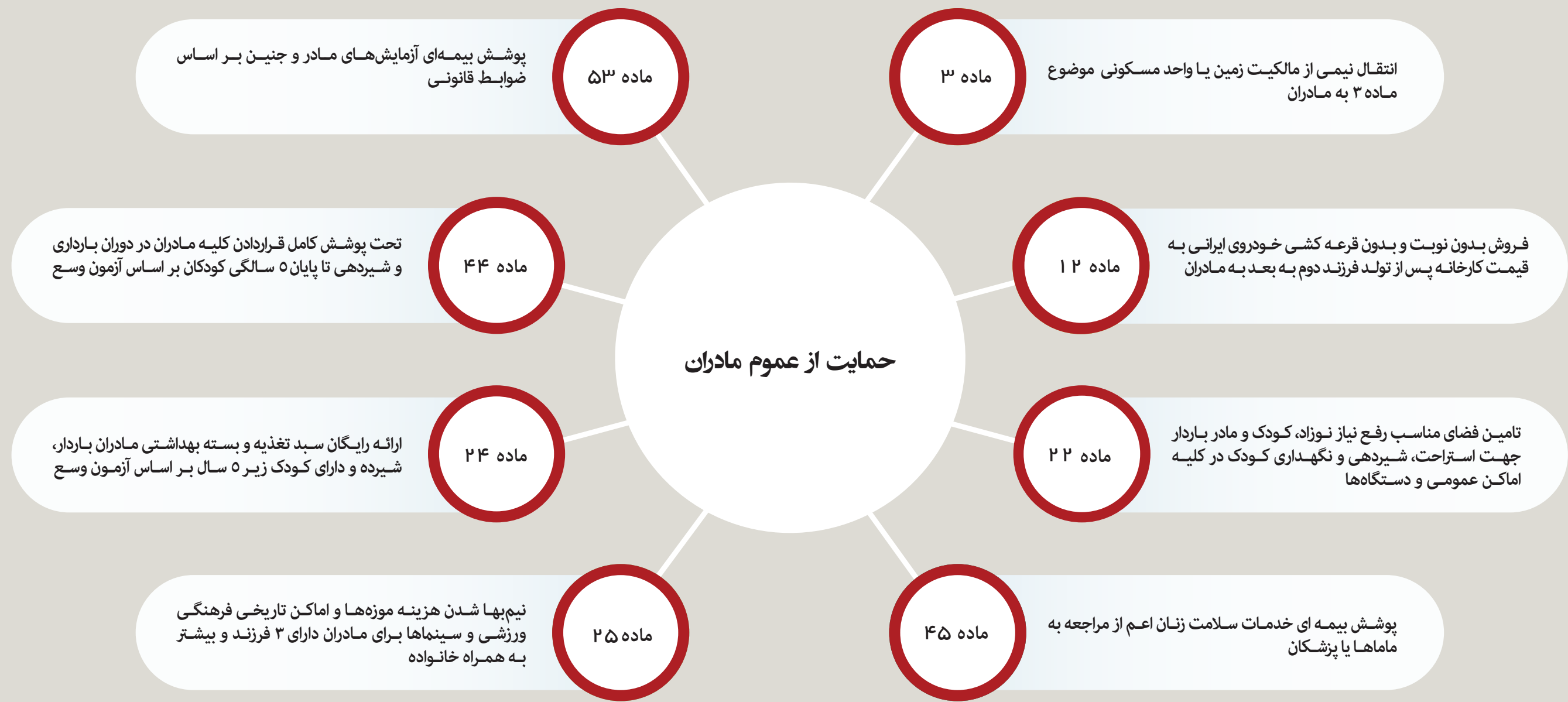
- اختصاص ۷۰٪ ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل ۳ فرزند

ماده ۲۵

- نیم بها شدن هزینه موزه ها و اماکن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده
- تخفیف ۲۰٪ دوره های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده های سه فرزندی

گروه مخاطبان: حمایت از مادران

- حمایت از عموم مادران
- حمایت از مادران غیر شاغل
- حمایت از مادران دانشجو و طلبه
- حمایت از مادران شاغل

مادران غیرشاغل

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده‌های دهک‌های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزند غیر شاغل در دستگاه‌های دولتی

ماده ۲۱

- تامین ۱۰۰٪ بیمه مادران خانه‌دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روستایی و عشایری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستاییان
- افزایش سوابق بیمه گذار با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند ۲ سال

مادران دانشجو و طلبه

ماده ۲۶

- مرخصی یک نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
- مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیمسال بدون احتساب در سنوات
- آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
- افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
- موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال

ماده ۲۷

- کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان به میزان ۶ ماه به ازای هر فرزند برای مادران
- گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان در محل سکونت خود برای مادران
- تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان برای مادران باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال

مادران شاغل

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می‌تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد
- اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه
- اختیاری بودن شیفت شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند به جز در بخش خصوصی

ماده ۲۲

- تأمین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه

ماده ۱۵

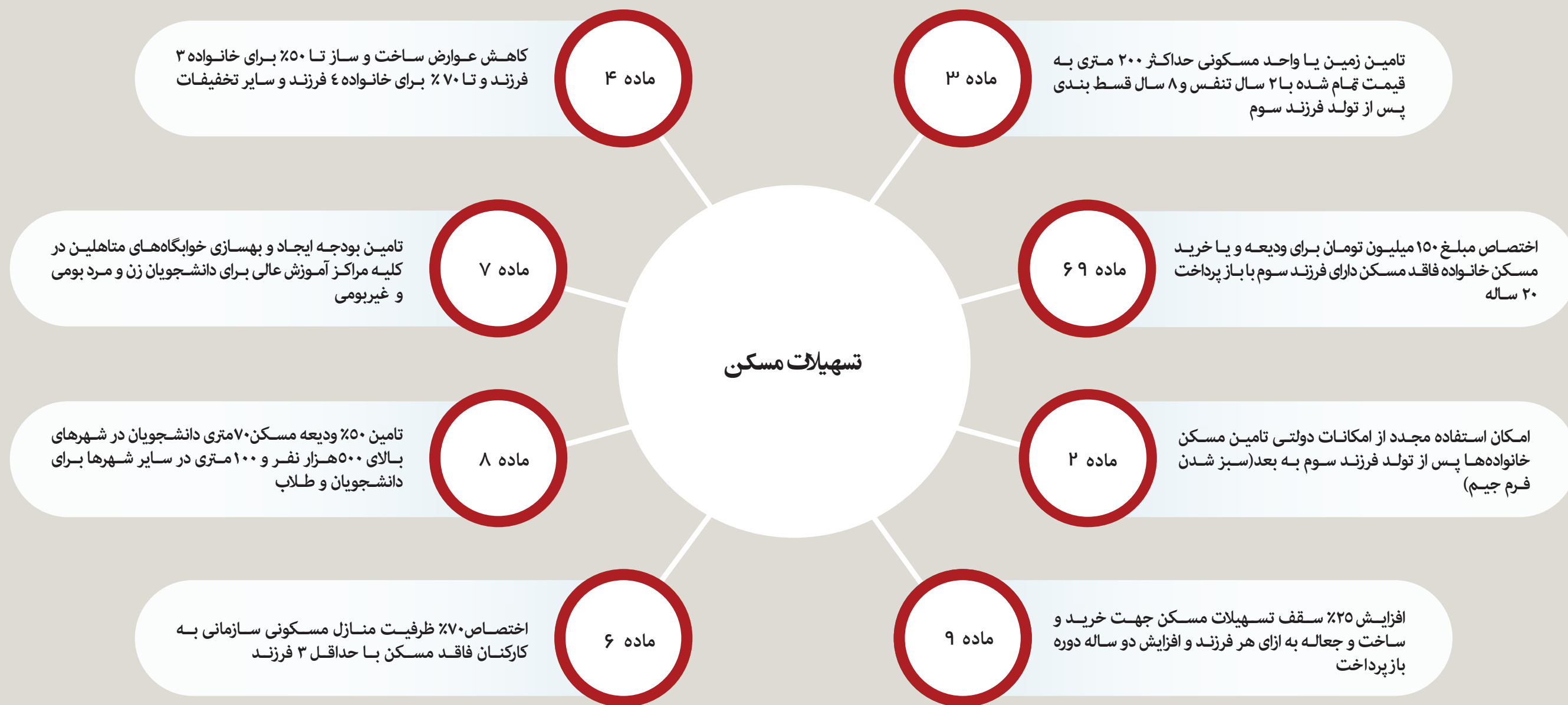
- عدم جواز تعدیل فرد دارای ۳ فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار

ماده ۱۷

- کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازای تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیمسال

جهت‌گیری‌های اساسی: ارائه تسهیلات و حمایت

- تسهیلات مسکن
- مشوق‌های اقتصادی
- تسهیلات شغلی
- خدمات اجتماعی
- حمایت از گروه‌های مردمی
- تسهیلات آموزشی

مشوق‌های اقتصادی

ماده ۶۸

- اعطای وام ۲۰۰ میلیون تومانی به زوجین جوان (زوج زیر ۲۵ سال و زوجه زیر ۲۳ سال) و وام ۱۴۰ میلیون تومانی به زوجین با سنین بالاتر با ضمانت‌های آسان

ماده ۱۲

- فروش بدون نوبت و بدون قرعه‌کشی خودروی ایرانی به قیمت کارخانه پس از تولد فرزند دوم به بعد به مادران

ماده ۱۶

- افزایش ۱۰۰٪ کمک هزینه اولاد و ۵۰٪ حق عائله‌مندی هر ساله به مدت ۵ سال

ماده ۱۸

- معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی به ازای فرزند ۳ به بعد، هر فرزند ۱۵٪ مشروط به تصویب در بودجه سنواتی

ماده ۱۱

- پرداخت ۱ میلیون تومان بلاعوض جهت سرمایه‌گذاری بورس به نام فرزندان متولد سال ۱۴۰۰ و بعد از آن

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده‌های دهک‌های ۱ تا ۴، حداقل ۳ فرزندی غیرشاغل در دستگاه‌های دولتی

ماده ۱۰

- تسهیلات قرض‌الحسنه برای تولد فرزند اول تا پنجم به ترتیب از ۱۰ تا ۵۰ میلیون تومان با تنفس شش‌ماهه

ماده ۹

- افزایش ۲۵٪ سقف تسهیلات مسکن جهت خرید، ساخت و جعاله به ازای هر فرزند و افزایش دو ساله دوره بازپرداخت

ماده ۴۶

- پرداخت کارانه به کارکنان نظام سلامت برای تولد فرزند اول به بعد با افزایش پلکانی در جمعیت تحت پوشش

تسهیلات شغلی

ماده ۱۵

- عدم جواز تعدیل نیروی کار دارای ۳ فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار
- افزایش محدوده سنی در استخدام جدید به ازاء تاهل و برای هر فرزند از یک تا ۵ سال
- افزایش ۲٪ امتیاز در جذب و استخدام به ازای تاهل و هر فرزند

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد
- اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه

ماده ۱۶

- افزایش ۱۰۰٪ کمک هزینه اولاد و ۵۰ درصدی حق عائله مندی هر ساله به مدت ۵ سال

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۱۲ ماه کامل برای مادران باردار دارای ۲ قلو و بیشتر

ماده ۱۷

- اختیاری بودن نوبت کاری شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند بجز بخش خصوصی

ماده ۲۲

- تامین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه

ماده ۱۵

- افزایش سنوات خدمت به میزان یک سال به ازای هر فرزند پس از تولد فرزند سوم تا پنجم

ماده ۱۷

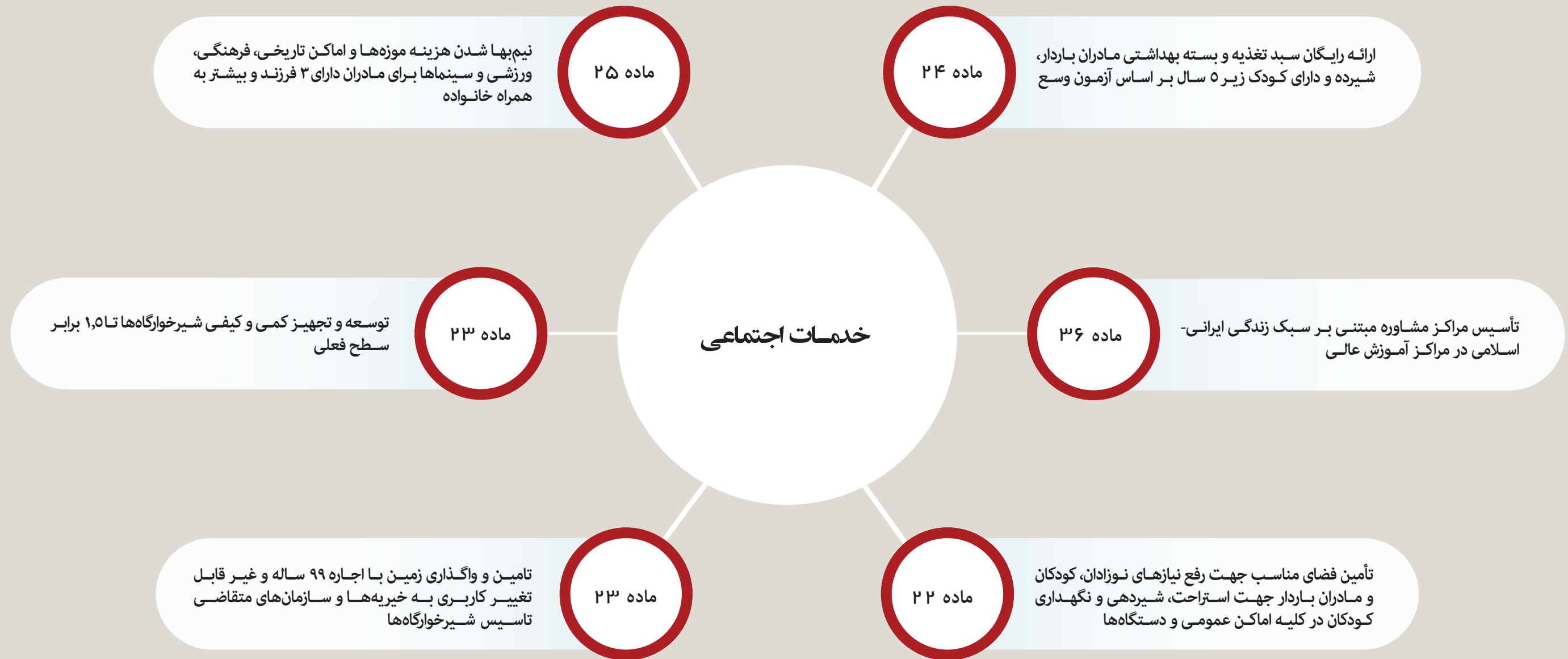
- کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازا تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیم سال

ماده ۱۴

- حق بهره‌برداری زمین با هدف تولید و کشاورزی و اشتغال با تخفیف ۲۵٪ هزینه واگذاری و پنجاه درصد افزایش دوره بازپرداخت برای تولد فرزند ۳ به بعد

ماده ۴۶

- پرداخت کارانه به کارکنان نظام سلامت برای تولد فرزند اول به بعد با افزایش پلکانی در جمعیت تحت پوشش

ماده ۳۰

- اختصاص ۳۰٪ از بودجه حمایتی دستگاه‌ها به سازمانهای مردم نهاد جمعیت و تسهیلگر ازدواج

ماده ۳۲

- اختصاص یک سوم ظرفیت تبلیغات محیطی به موضوع فرزندآوری و جمعیت با تخصیص ۴۰ درصد آن به گروه‌های مردمی

ماده ۳۰

- تدوین برنامه جامع حمایت از فعالان مردمی حوزه فرزندآوری و تسهیل ازدواج توسط سازمان تبلیغات اسلامی

ماده ۲۳

- تامین و واگذاری زمین با اجاره ۹۹ ساله و غیرقابل تغییر کاربری به خیریه‌ها و سازمان‌های متقاضی تاسیس شیرخوارگاه‌ها

ماده ۲۶

- مرخصی یک نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنوات برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
- مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیمسال بدون احتساب در سنوات آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
- افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
- موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال

ماده ۲۷

- کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان به ازای هر فرزند ۶ ماه برای مادران
- گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان در محل سکونت خود برای مادران
- تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیرا پزشکان برای مادران باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال

ماده ۲۵

- تخفیف ۲۰٪ دوره‌های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده‌های سه فرزندی

برنامه‌های آموزش عمومی

ماده ۳۳

- آموزش مهارت‌های سبک زندگی ایرانی - اسلامی در کلیه مقاطع تحصیلی در اجرای سند تحول بنیادین آ.پ.
- آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی ایرانی - اسلامی
- تربیت دبیران متعهد برای تدریس درس مدیریت خانواده و سبک زندگی

ماده ۳۴

- ایجاد و گسترش رشته‌های متناسب با نقش خانواده و زن در دانشگاه‌ها و مقطع متوسطه

ماده ۳۵

- فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاه‌ها همراه با حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری

ماده ۳۸

- قانونی کردن آموزش‌های اخلاقی، حقوقی، روانشناختی و سلامت باروری حین ازدواج
- تاخیر در زمان برگزاری آموزش‌های حین ازدواج تا زمان تحویل سند رسمی ازدواج جهت آرامش زوجین و اثربخشی آموزش‌ها

برنامه آموزش عمومی

جهت‌گیری‌های اساسی:

اصلاح و تحول در متون و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی

● برنامه‌های آموزش عمومی

● برنامه‌های آموزشی بهداشت و درمان

● پژوهش

برنامه‌های آموزشی بهداشت و درمان

ماده ۴۱

- برگزاری دوره تخصصی آموزشی با محتوای درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصان زنان و مامایی

ماده ۴۶

- آموزش دانشجویان علوم پزشکی و کارکنان با رویکرد افزایش رشد جمعیت و تاکید بر اثرات مثبت باروری، زایمان طبیعی
- تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین، عوارض داروهای ضد بارداری
- بازآموزی و تربیت کارکنان بهداشت و درمان جهت آموزش مراجعین در تمامی بازه ی سنی باروری

ماده ۵۰

- برقراری نظام تضمین مهارت آموزی کیفیت خدمات بارداری و زایمان در قالب کارگروهی ماماها، پزشکان و متخصصان
- افزایش پذیرش دستیار زنان و زایمان متناسب با سهمیه مناطق با اولویت مناطق محروم

ماده ۴۷

- در اختیار مادر گذاشتن قانون راهنمای حفظ و مراقبت جنین با توزیع در کلیه مراکز تحت پوشش وزارت بهداشت

ماده ۴۷

- آموزش مادران جهت آمادگی زایمان طبیعی

پژوهش

ماده ۳۹

- اختصاص حداقل ۵٪ از اعتبارات پژوهشی دستگاه‌ها به پژوهش‌های مرتبط با خانواده و فرزندآوری و رشد جمعیت

ماده ۴۰

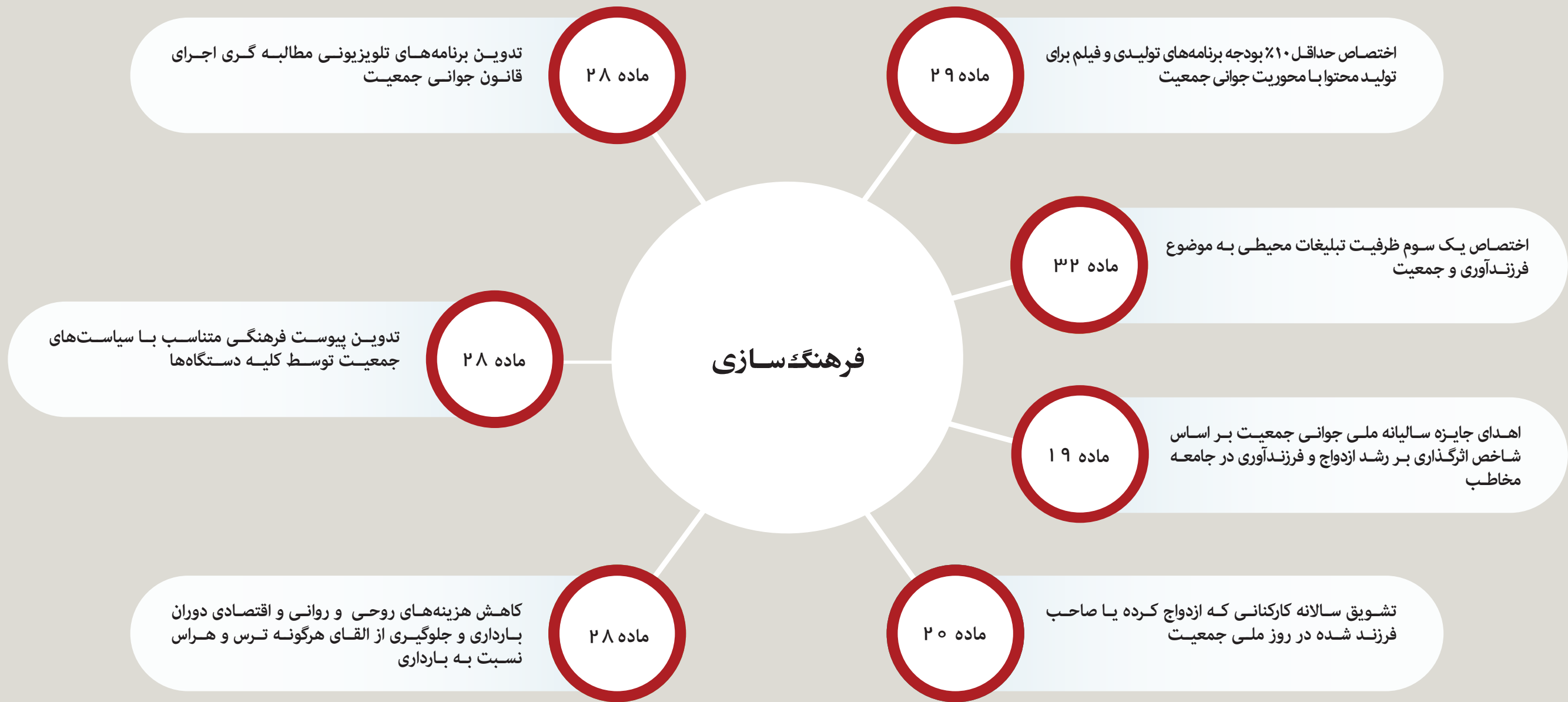
- اختصاص ۵٪ از اعتبارات توسعه علوم و فناوری‌های نو به تحقیقات بنیادی و تجاری‌سازی درمان ناباروری، فرزندآوری و سلامت مادر

ماده ۴۱

- اختصاص ۱۰٪ از بودجه طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرح‌های درمان ناباروری و زایمان طبیعی

ماده ۳۹

- حمایت ویژه از پایان‌نامه‌های دانشگاهی و حوزوی مرتبط با اولویت‌های پژوهشی ستاد ملی جمعیت

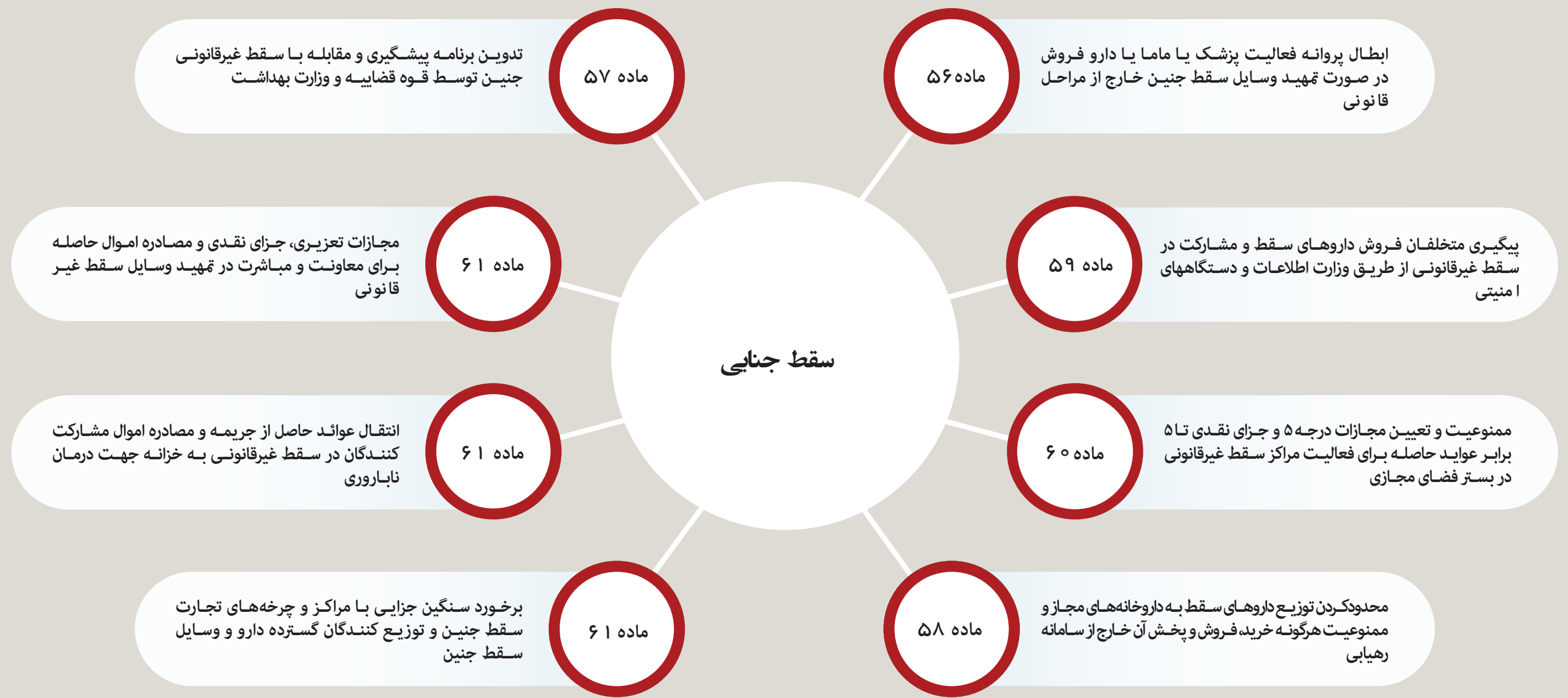

تدابیر کلی

جهت‌گیری‌های اساسی: سقط جنین و غربالگری

- تدابیر کلی
- سقط جنایی
- غربالگری و سقط غیرجنایی (درمانی و خود به خودی)

غربالگری و سقط غیرجنایی
(قانونی و خودبه خودی)

ماده ۴۳

- پوشش بیمه‌ای درمان افراد مبتلا به سقط عارضی مکرر

ماده ۵۵

- برنامه جامع برای مهار، پایش و پیشگیری سقط خود به خودی جنین و ادغام در شبکه بهداشت

ماده ۵۶

- ضابطه‌مند کردن سقط در موارد ضروری صرفاً با مجوزها و ضوابط علمی، قانونی و مشروع
- تفسیر معتبر و علمی «حرج» در موارد مجاز سقط
- تصمیم‌گیری سقط قانونی در کمیسیون تخصصی به وسیله قاضی اختصاصی ظرف یک هفته با امکان تجدیدنظرخواهی

ماده ۵۳

- اختیاری بودن غربالگری همراه با نظر پزشک متخصص مگر با وجود احتمال عقلایی سقط
- امکان پوشش بیمه‌ای آزمایش‌های غربالگری مادر و جنین در چارچوب مفاد ماده ۵۳

ماده ۵۳

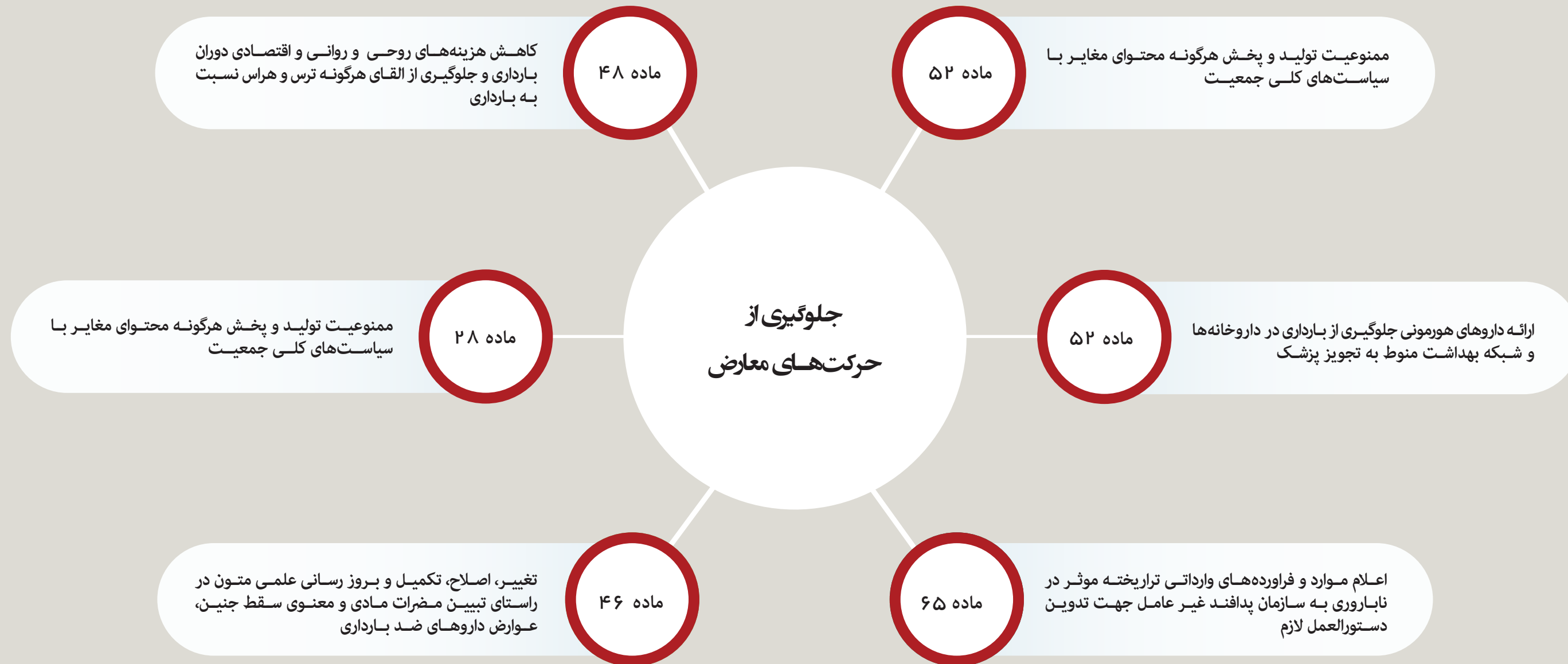
- پیگرد قانونی سقط بر اثر مراحل بعدی غربالگری در صورت عدم وجود شواهد قوی وجود ناهنجاری جنین یا ضرورت درمانی
- استانداردسازی و ارزشیابی عملکرد و صدور و لغو مجوز ارائه‌دهندگان خدمات بارداری و سلامت مادر و جنین
- اصلاح روش‌های غربالگری با استانداردسازی به‌روز علمی مقادیر مثبت و منفی کاذب نتایج آزمایش‌ها و تعیین مسئولیت عوامل
- تعیین آیین‌نامه تصدیق آزمایشگاه‌ها و مراکز مجاز غربالگری ناهنجاری جنین

ماده ۵۴

- استقرار سامانه ثبت اطلاعات مراجعین باروری و بارداری، سقط و دلایل آن و نحوه زایمان در کلیه مراکز با رعایت اصول محرمانگی

ماده ۵۶

- صدور مجوز سقط جنین بر اساس مفاد مندرج در قانون

حکمرانی (نظارت و ضمانت اجرا)

ماده ۱

- تشکیل ستاد ملی جمعیت به عنوان متولی اصلی هماهنگی و نظارت بر قانون

ماده ۷۱

- محکومیت مستنکفین از اجرای این قانون به مجازات حبس یا جزای نقدی درجه ۴ یا ۵ قانون مجازات اسلامی علاوه بر جبران خسارات وارده و علاوه بر اعمال مجازات موضوع ماده ۱۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری
- معرفی مستنکفین این قانون به مراجع قضایی توسط سازمان بازرسی یا سایر نهادهای امنیتی
- ارائه گزارش ۶ ماهه به ستاد ملی جمعیت توسط دستگاه و پیش بینی اختصاص اعتبارات مرتبط با جمعیت بر اساس عملکرد دستگاه‌ها از سال دوم اجرای قانون

ماده ۷۲

- پیش‌بینی اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی برای اجرای قانون با تأکید بر جهت‌دهی هزینه‌های جاری و منابع موجود

ماده ۶۳

- برنامه‌ریزی جامع در حوزه مهاجرت داخلی و خارجی برای ارتقای کمی و کیفی جمعیت توسط دولت

ماده ۲۸

- تدوین پیوست فرهنگی متناسب با سیاست‌های جمعیت توسط کلیه دستگاه‌ها

ماده ۱۹

- اهدای جایزه سالیانه ملی جوانی جمعیت

ماده ۲۲

- رعایت شاخص کیفیت مهدکودک دستگاه‌ها به عنوان یکی از شاخص‌های ارزیابی دستگاه

ماده ۲۸

- تدوین برنامه‌های تلویزیونی مطالبه‌گری اجرای قانون جوانی جمعیت در صدا و سیما
- ارائه گزارش ارتقای کمی و کیفی اقدامات مرتبط با تکالیف صدا و سیما در این قانون به صورت سالانه توسط شورای نظارت بر صدا و سیما

وظایف دستگاهها

- قوای سه گانه
- وزارتخانه ها
- سازمان ها
- کلیه دستگاه ها و دستگاه های اجرایی
- نهادهای مذهبی- انقلابی

وظایف دستگاه‌ها

نهاد متولی			مواد مرتبط
قوه مقننه	معاونت مجلس		۳۹
	مجلس		۷۴، ۷۳
قوه قضاییه	سازمان پزشکی قانونی		۵۶
	قوه قضاییه		۵۷، ۷۱
	دفاتر ثبت ازدواج		۳۸
	سازمان بازرسی کل کشور		۷۱
نهاد ریاست جمهوری و نهادهای همکار	رئیس جمهور		۱
	دبیرخانه ستاد		۱
	دولت		۷۲، ۶۲، ۲۳، ۲۱، ۱۶، ۱۴، ۱۱، ۷، ۳
	ستاد ملی جمعیت		۱۹
	شورای عالی بیمه		۴۵
	معاونت علمی و فناوری و صندوق نوآوری		۴۰

نهاد متولی			مواد مرتبط
نهاد ریاست جمهوری و نهادهای همکار	سازمان هدفمندسازی		۱۳
	جهاد دانشگاهی		۴۱
وزارت کشور	وزارت کشور		۱، ۳۱
	سازمان ثبت و احوال		۶۳، ۲۵
	شهرداری‌ها		۳۲، ۲۵
	دستگاه‌های اجرایی و شهرداری‌ها		۲۵
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نهادهای تابعه	تأمین اجتماعی		۱۷
	سازمان بهزیستی		۲۳
	وزارت تعاون		۲۴
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت بهداشت		۴۶، ۴۴، ۴۳، ۴۲، ۴۱، ۳۸، ۲۷، ۲۴، ۵۴، ۵۳، ۵۲، ۵۱، ۵۰، ۴۹، ۴۸، ۴۷، ۵۸، ۵۶، ۵۵
	دانشگاه‌های علوم پزشکی		۲۷

وظایف دستگاه‌ها

نهاد متولی			مواد مرتبط
وزارت راه و شهرسازی و نهادهای تابعه	وزارت راه و شهرسازی		۲۲،۷،۳،۲
	دستگاه‌های اجرایی ساخت مسکن		۴
	سازمان نظام‌مهندسی		۴
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و نهادهای تابعه	دانشگاه و مراکز آموزش عالی		۷
	پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری		۷
	دانشگاه آزاد		۳۹
	صندوق رفاه دانشجویی		۸
	وزارت علوم		۳۹،۳۶،۳۵،۷
وزارت آموزش و پرورش و نهادهای تابعه	موسسات آموزش عالی		۳۹،۳۵،۲۶
	وزارت آموزش و پرورش		۳۴،۳۳
	کانون پرورش فکری		۲۵
وزارت صنایع	شرکت‌های خودروساز داخلی		۱۲

نهاد متولی			مواد مرتبط
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی			۲۸،۲۵
وزارت ورزش و جوانان			۳۹،۳۷،۳۱
وزارت اطلاعات			۵۹
وزارت امور خارجه			۶۴
بانک مرکزی			۶۹،۶۸،۱۰،۹
وزارت میراث فرهنگی			۲۵
کلیه دستگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی			۲۲،۲۰،۱۷،۱۵،۶،۶۷،۶۵،۲۸ ۷۳،۷۱،۲۸
ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)			۱۹،۲۴
صدا و سیما			۲۹،۲۸
نهادهای مذهبی-انقلابی	مرکز مدیریت حوزه		۸
	حوزه علمیه		۳۹،۲۶
	سازمان تبلیغات		۳۷،۳۱،۳۰

پیوست

● روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم

پیوست: روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم

اقدامات مرتبط	تاریخ
اولین هشدار رهبری در موضوع کاهش جمعیت و فرزندآوری	۱۳۹۱
تصویب طرح «تعالی جمعیت و خانواده» در شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۳۹۱
ورود طرح به دوره هشتم مجلس شورای اسلامی در سال آخر دوره و عدم تصویب	۱۳۹۰-۱۳۹۱
ورود به دوره نهم مجلس شورای اسلامی و توقف آن	۱۳۹۱-۱۳۹۵
تصویب و ابلاغ سیاست های کلی جمعیت	۱۳۹۳/۰۲/۳۰
ورود به دوره دهم مجلس شورای اسلامی و توقف آن	۱۳۹۶/۱۲/۱۹
ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	اعلام وصول «طرح جامع تعالی جمعیت و خانواده» با ۳۷ ماده به عنوان اولین طرح مجلس یازدهم با بیش از ۱۰۰ امضا
	تاکید رهبری در مورد قانونگذاری در موضوع «جوانی جمعیت» به عنوان کارویژه مجلس
تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	نامه نگاری بادستگاه ها و دعوت از آنها
	جلسات کارشناسی متعدد، تفصیلی و طولانی مدت بیش از هزار نفر ساعت
	تابستان ۱۳۹۹
	تابستان ۱۳۹۹

اقدامات مرتبط	تاریخ
ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	استفاده از ظرفیت کارشناسی مرکز پژوهشها، مرکز تحقیقات اسلامی مجلس در قم و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تدقیق و توسعه مواد
	مطالعه و بررسی سیاست های کلی جمعیت و خانواده، نقشه مهندسی فرهنگی کشور، اسناد پشتیبان مرتبط، وضعیت های آماری و پژوهش های سیاستگذاری و علمی در حوزه جمعیت
	توسعه در ابعاد طرح و ایجاد فصول جدید به آن
	پیشنهاد استفاده از ظرفیت اصل ۸۵ قانون اساسی به دلیل ابعاد گسترده طرح و گرفتن وقت زیاد از صحن با توجه به انتظار مردم از مجلس در رسیدگی به مسایل معیشتی و نزدیک بودن ایام بودجه
	دعوت از کمیسیون های فرعی و مرکز پژوهش ها در جهت ارزیابی و تقلیل مواد طرح با دو شاخص امکان پذیری اثربخشی
	طرح تشکیل کمیسیون مشترک با عنوان «جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» در جهت رسیدگی به مواد قالب اصل در صحن
تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	تابستان ۱۳۹۹
تابستان ۱۳۹۹	تابستان ۱۳۹۹
تابستان و مهر ۱۳۹۹	تابستان و مهر ۱۳۹۹
تابستان و مهر ۱۳۹۹	تابستان و مهر ۱۳۹۹
تابستان ۱۳۹۹	تابستان ۱۳۹۹
تابستان ۱۳۹۹	تابستان ۱۳۹۹

پیوست: روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس یازدهم

اقدامات مرتبط			تاریخ
ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	رای موافقت بیش از ۸۰ درصدی نمایندگان مجلس به استفاده از ظرفیت اصل ۸۵ برای رسیدگی و تصویب طرح	۱۳۹۹/۰۸/۱۲
		تشکیل کمیسیون مشترک با ترکیبی از نمایندگان ۹ کمیسیون تخصصی	۱۳۹۹/۰۸/۱۲
		- کمیسیون فرهنگی ۵ نفر - کمیسیون بهداشت ۵ نفر - کمیسیون اجتماعی ۵ نفر - کمیسیون بودجه ۲ نفر - کمیسیون آموزش ۲ نفر - کمیسیون اقتصاد ۱ نفر - کمیسیون امنیت ۱ نفر - کمیسیون کشاورزی ۱ نفر - کمیسیون عمران ۱ نفر	
		استفاده از پزشکان متخصص، متخصصان آمار و جمعیت شناسان به عنوان مشاوران کمیسیون و تشکیل کمیته های متعدد کارشناسی	
		دسته بندی و جمع بندی نظرات کارشناسان و اسناد پشتیبان در قالب ۲۱ مانع فرزندآوری و رشد جمعیت	پاییز ۱۳۹۹

اقدامات مرتبط			تاریخ
ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت	تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	تشکیل دو کمیته ویژه «سقط جنین» و «غربالگری» با حضور: - پزشکان متخصص موافق و مخالف - مسئولان وزارت بهداشت وقت و ادوار گذشته - متخصصان ژنتیک - حقوقدانان - مسئولان سازمان پزشکی قانونی	پاییز ۱۳۹۹
		طرح ماده پیشنهادی سقط قانونی در جلسه شورای مشورتی ریاست قوه قضاییه با حضور ریاست وقت قوه و اعمال نظرات اصلاحی شورا جهت پیشنهاد و تصویب در کمیسیون	۱۳۹۹/۱۱/۲
		تشکیل بیش از ۸۰ جلسه رسمی کمیسیون با حضور نماینده وزارت بهداشت و دستگاه های مرتبط و تصویب ۷۴ ماده با رای موافق حداقل دو سوم اعضای کمیسیون	۱۳۹۹/۱۱/۸
		تصویب ۷ ساله در مجلس شورای اسلامی با رای بالا	۱۳۹۹/۱۲/۲۶
		ارسال به شورای نگهبان	۱۴۰۰/۰۱/۱۴
		بازگشت از شورای نگهبان	۱۴۰۰/۰۲/۰۴

تاریخ	اقدامات مرتبط		
۱۴۰۰/۰۴/۱۶	رفع ابهامات و ایرادات و ارسال مجدد به شورا	تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده	ورود به دوره یازدهم و تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
۱۴۰۰/۰۵/۰۹	بازگشت از شورای نگهبان		
۱۴۰۰/۰۷/۰۶	رفع ابهامات و ایرادات و ارسال مجدد به شورا		
۱۴۰۰/۰۷/۲۴	بازگشت به شورای نگهبان		
۱۴۰۰/۰۷/۲۸	رفع دو ابهام باقیمانده و ارسال مجدد به شورا		
۱۴۰۰/۰۸/۰۵	تأیید نهایی شورای نگهبان		
۱۴۰۰/۰۸/۱۱	ارائه گزارش قانون در صحن و ارسال ریاست محترم مجلس شورای اسلامی به قوه مجریه		